

PROEFSTATION VOOR DE AKKER- EN WEIDEBOUW
WAGENINGEN

Gestencilde Verslagen
van
Interprovinciale Proeven
No. 73 (1960)

DOPERWTENRASSENONDERZOEK IN 1958 EN 1959
(Serie 194)

door
Ir. P. Riepma en A.J.A. van der Graaf

INHOUDSOPGAVE

	pag.
Inleiding	3
1. Algemene gegevens van de proefvelden	4
2. Opbrengst van doperwtenrassen bij teelt voor de conservenindustrie	7
a. Peulopbrengst	
b. Rendement	
c. Doperwtenopbrengst	
d. Korrelgrote	
3. Opbrengst van doperwtenrassen bij teelt voor zaadwinning	13
4. Korte beschrijving van de rassen	14
Samenvatting	16
Literatuuropgave	17

INLEIDING

In 1958 werd een vrij groot aantal doperwtenrassenproeven aangelegd. In 1959 was de belangstelling hiervoor aanzienlijk minder wat samenhangt met de inkrimping van personeel in diverse consulentschappen. Onder deze omstandigheden worden proeven die veel zorg en werk vragen, wat bij het doperwtenrassenonderzoek het geval is, het eerst besnoeid.

In zekere zin waren de beide proefjaren qua weersgesteldheid elkaars antipoden. Het groeiseizoen in 1958 was aan de koude kant en in de maanden mei t/m juli viel gemiddeld meer neerslag dan normaal. Het jaar 1959 gaf aanvankelijk zeer zacht weer met wat meer neerslag dan gewoonlijk. De maanden mei, juni en juli waren droog en aan de warme kant.

I. ALGEMENE GEGEVENS VAN DE PROEFVELDEN

Tabel 1. Lijst van proefveldhouders, plaats en grondsoort
Serie 194 - 1958 en 1959

Reg. no.	Naam van de proef- veldhouder	Adres	Grondsoort	Code bodentype	Jaar
ZGr 1351	L. Vos	Borgercompagnie 40, post Sappemeer	oude dal- grond	520	1958
OD 775	A. Tollenaar	Schattenberg B 91, post Hooghalen	zand	-	"
OD 776	M. de Jong	Mantinge K 62, post Wijster	zand	-	"
OGe 1336	H.J. Klanderman	Dames Jolinkweg 70, Varsseveld	esgrond	110	"
NNH 2019	A. Vethman	Groetpolder	klei	-	"
ZZH 897	Proefboerderij Z.H.E.	Westmaas	klei	210	"
WB 2499	C. van Oers	Lepelstraat 5, Roosendaal	oude zand- grond	130	"
WB 2500	S.C. Glerum	Werkendam	zwarte klei	-	"
MB 379	A. van Ham	Laagstraat 24, Dongen	iets droog- tegevoelig zand	-	"
OGe 1388	W.A. Bruggink	B 115, Zolhem	zwarte es- grond	110	1959
ZZH 934	Proefboerderij Z.H.E.	Westmaas	klei	220	"
MB 467	A. van Ham	Laagstraat 24, Dongen	humush. zand	-	"

In 1958 werden de proeven ZGr 1351, OGe 1336, NNH 2019, WB 2499 en MB 379 in twee rijpheidsstadia geoogst, namelijk als doperwt en rijpe erwt. De proef ZZH 897 werd uitsluitend in rijpe toestand geoogst, terwijl de overige proeven slechts voor demonstratie waren aangelegd.

In 1959 werd ZZH 934 rijp, de beide andere proeven in twee stadia geoogst.

Tabel 2. Gegevens van de proefvelden
Serie 194 - 1958 en 1959

Reg. no.	Voorvrucht	Zaaidatum	Bemesting in kg per ha
ZGr 1351	aardappelen	2-4-1958	250 kst
OGe 1336	voederbieten	8-4-1958	450 pk
ZZH 897	zomergerst	1-4-1958	-
WB 2499	zomergerst	2-4-1958	500 K-40; 500 sup.
MB 379	suikerbieten	25-3-1958	500 s1; 400 K-40; 100 kieseriet; 200 ks
OGe 1388	haver	17-3-1959	200 sup.; 200 pk
ZZH 934	aardappelen	4-4-1959	500 sup. 18; 250 K-60
MB 467	frambozen	11-3-1959	800 dolocal; 500 s1; 300 K-40; 200 ks

Tabel 3 geeft een overzicht van het 1000-korrelgewicht en de kiemkracht van het zaaizaad.

Tabel 3. 1000-korrelgewicht en kiemkracht van het zaaizaad
Serie 194 - 1958 en 1959

Eigenschap van het zaad	Ras	Gloire de Quimper	Aurora	Cavalier	Kelvedon Wonder	Mansh. X 2117 (Double One)	Elf	Finette	Sup-covert	Fer-tila	Con-serva VIII	Espoir de Gembloux	Rondo
1958													
1000-korrelgewicht	-	-	166	200	201	184	156	161	233	168	149	270	
kiemkracht in %	-	-	91	88	91	95	98	98	99	95	92	98	
1959													
1000-korrelgewicht	233	229	154	204	239	194	153	163	267	239	193	307	
kiemkracht in %	92	95	92	91	94	88	95	93	94	97	96	95	

Tabel 4. Zaaizaad in kg per ha
Serie 194 - 1958 en 1959

Reg. no. Ras	Zaaizaad in 1958					Zaaizaad in 1959			Nagestroefd plantgetal per m ²
	ZGr 1351	OGe 1336	ZZH 897	WB 2499	MB 379	OGe 1388	ZZH 934	MB 467	
Gloire de Quimper	-	-	-	-	-	320	320	330	110
Aurora	-	-	-	-	-	286	286	270	100
Cavalier	332	175	190	195	180	205	205	200	100
Kelvedon Wonder	425	250	236	263	220	272	275	260	100
Mansh. X 2117 (Double One)	341	207	198	209	200	262	-	200	88
Elf	355	201	214	169	200	242	242	230	100
Finette	180	103	100	100	165	115	115	160	60
Supcovert	187	107	99	104	160	130	-	140	60
Fertila	234	138	149	134	170	180	-	280	54
Conserva VIII	170	160	90	97	160	161	-	160	54
Espoir de Gembloux	159	88	81	87	160	120	120	180	50

2. OPBRENGST VAN DOPERWTENRASSEN BIJ TEELT VOOR DE CONSERVENINDUSTRIE

a. Peulopbrengst

In tabel 5 is een overzicht opgenomen van de peulopbrengst in kg per are met het daarbij behorende Tm-getal van de erwten. De opbrengstcijfers zijn op gehele getallen afgerond.

Tabel 5. Peulopbrengst in kg per are in 1958 met bijbehorend Tm-getal
Serie 194 - 1958

Ras	ZGr 1351		OGc 1336		WB 2499		MB 379		NNH 2019		Gem. van 3 volledige proeven ¹⁾	Gem. Tm-getal
	O	Tm	O	Tm	O	Tm	O	Tm	O	Tm		
Gloire de Quimper	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aurora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cavalier	147	130	172	148	140	136	142	140	123	131	143	135
Kelvedon Wonder	165	117	205	112	156	103	175	113	-	-	165	111
Mansholt's X 2117	162	105	189	120	155	104	195	116	-	-	171	108
Elf	168	139	142	114	134	105	170	114	143	122	157	119
Finette	181	128	169	134	128	139	174	126	-	-	161	131
Supcovert	150	159	123	140	99	151	174	161	-	-	141	157
Fertila	140	147	104	117	106	130	170	126	127	170	139	134
Conserva VIII	148	131	95	97	73	125	177	111	-	-	133	122
Espoir de Gembloux	147	165	100	129	71	156	125	120	-	-	114	147

1) Dit betreft ZGr 1351, WB 2499 en MB 379, waarvan de betrouwbaarheid voldoende was. Mansholt's X 2117 (Double One) en Kelvedon Wonder waren het meest produktief. Supcovert, die in gebieden met Amerikaanse vaatziekte, als vervanger van Finette wordt beschouwd, lijkt in opbrengst niet geheel mee te kunnen komen. In het geheel viel in 1958 de opbrengst van de later rijpende rassen wat tegen, wat het sterkst bij Espoir de Gembloux tot uiting komt.

In 1959 werd de regelmaat van de opbrengstcijfers van de beide aangelegde proeven door droogte alleen (MB 467) of door droogte, onkruid en nachtvorst ongunstig beïnvloed (OGc 1388). De gegevens zijn volledigheidshalve in tabel 6 opgenomen.

Tabel 6. Peulopbrengst in kg per are met bijbehorend Tm-getal
Serie 194 - 1959

Ras	OGe 1388		MB 467	
	0	Tm	0	Tm
Gloire de Quimper	80	127	195	117
Aurora	87	135	217	152
Cavalier	70	90	247	128
Kelvedon Wonder	90	98	284	118
Mansholt's X 2117	107	125	230	104
Elf	98	92	225	107
Finette	88	117	222	114
Supcovert	76	129	187	152
Fertila	63	131	201	125
Conserva VIII	119	142	186	97
Espoir de Gembloux	106	170	154	141

De proef MB 467 was op een zeer vruchtbaar perceel aangelegd, wat duidelijk in de opbrengst tot uiting komt.

b. Rendement

De rendementscijfers, die op het Laboratorium voor Kwaliteitsonderzoek van Peulvruchten van het Proefstation voor de Akker- en Weidebouw door Mejuffrouw A. Veenbaas werden bepaald, geven het percentage erwten, berekend op de peulopbrengst, aan. Dit is in tabel 7 opgenomen.

Tabel 7. Percentage erwten van de peulopbrengst (= rendement)
Serie 194 - 1958 en 1959

Ras	1958								1959			
	ZGr 1351		OGe 1336		WB 2499		MB 379		OGe 1388		MB 367	
	R %	Tm	R %	Tm	R %	Tm	R %	Tm	R %	Tm	R %	Tm
Gloire de Quimper	-	-	-	-	-	-	-	-	31,6	127	21,1	117
Aurora	-	-	-	-	-	-	-	-	35,3	135	35,7	152
Cavalier	31,5	130	40,0	148	35,2	136	37,5	140	30,2	90	30,8	128
Kelvedon Wonder	34,0	117	35,6	112	31,2	103	40,5	113	32,3	98	35,1	118
Mansholt's												
X 2117	29,7	105	35,9	120	29,9	104	39,0	116	38,3	125	27,2	104
Elf	36,8	139	25,4	114	31,6	105	34,0	114	20,9	92	30,7	107
Finette	33,4	128	30,9	134	38,0	139	39,2	126	40,0	117	30,7	114
Supcovert	38,5	159	30,0	140	38,5	151	45,6	161	39,4	129	36,7	152
Fertila	38,7	147	30,0	117	38,3	130	37,6	126	37,8	131	33,2	125
Conserva VIII	41,4	131	33,9	97	38,0	125	36,5	111	42,3	142	32,7	97
Espoir de Gembloux	41,2	165	32,8	129	38,2	156	39,5	120	48,2	170	35,4	141

Als regel neemt bij het hoger worden van het Tm-getal het percentage erwten van de peulopbrengst toe. Gloire de Quimper had in 1959 een betrekkelijk laag rendementspercentage.

c. Doperwtenopbrengst

Deze wordt verkregen door vermenigvuldiging van de peulopbrengst met de gevonden rendementscijfers.

Tabel 8. Doperwtenopbrengst in kg per are, in afgeronde cijfers met bijbehorend Tm-getal
Serie 194 - 1958 en 1959

Ras	1958								1959			
	ZGr 1351		OGe 1336		WB 2499		MB 379		OGe 1388		MB 367	
	0	Tm	0	Tm	0	Tm	0	Tm	0	Tm	0	Tm
Gloire de Quimper	-	-	-	-	-	-	-	-	25	127	41	117
Aurora	-	-	-	-	-	-	-	-	31	135	76	152
Cavalier	47	130	69	148	49	136	53	140	21	90	76	128
Kelvedon Wonder	56	117	74	112	49	103	71	113	29	98	100	118
Mansholt's												
X 2117	48	105	71	120	47	104	76	116	41	125	63	104
Elf	62	139	36	114	42	105	58	114	21	92	69	107
Finette	61	128	52	134	49	139	68	126	35	117	68	114
Supcovert	58	159	37	140	38	151	79	161	30	129	68	152
Fertila	54	147	31	117	40	130	64	126	24	131	65	125
Conserva VIII	62	131	33	97	28	125	65	111	50	142	60	97
Espoir de Gembloux	61	165	33	129	27	156	49	120	51	170	55	141

Reeds werd gezegd dat in 1959 vooral door droogte en hitte de regelmatigheid van de opbrengsten ernstig was gestoord. Dit blijkt b.v. uit het gedrag van Aurora die b.v. in de proef MB 367 in vergelijking met Gloire de Quimper, een uitzonderlijk lage opbrengst gaf. Dit geldt eveneens voor Mansholt's X 2117, die onder meer normale groeiomstandigheden vrijwel gelijke opbrengsten kan geven als Kelvedon Wonder.

We laten de bespreking van de proeven in 1959 en de proef OGe 1336 in 1958 om bekende redenen verder achterwege en vatten de resterende in tabel 9 samen.

Tabel 9. Doperwtenopbrengst in kg per are 1958

Ras	ZGr 1351		WB 2499		MB 379		Gemiddeld	
	O	Tm	O	Tm	O	Tm	O	Tm
Cavalier	47	130	49	136	53	140	50	135
Kelvedon Wonder	56	117	49	103	71	113	59	111
Mansholt's X 2117	48	105	47	104	76	116	57	108
Elf	62	139	42	105	58	114	54	119
Finette	61	128	49	139	68	126	59	131
Supcovert	58	159	38	151	79	161	58	157
Fertila	54	147	40	130	64	126	53	134
Conserva VIII	62	131	28	125	65	111	52	122
Espoir de Gembloux	61	165	27	156	49	120	46	147
Gemiddeld	57	135	41	128	65	125	54	129

Kelvedon Wonder en Mansholt's X 2117 (Double One), die elkaar vrijwel niet ontlopen, geven de hoogste opbrengst. Finette sluit hier vrijwel onmiddellijk bij aan. Ons vermoeden dat Supcovert op niet met Amerikaanse vaatziekte besmette gronden wat minder productief is dan Finette werd bevestigd.

De laatrijpende Espoir de Gembloux kon in het vrij natte jaar 1958 qua opbrengst niet geheel meekomen. De overige rassen nemen een tussenpositie in tussen dit ras en de reeds eerder genoemde. In de proef MB 379, die op zand was aangelegd, werd met 65 kg doperwten per are de hoogste gemiddelde opbrengst bereikt. Ook op oude dalgrond (ZGr 1351) viel de opbrengst niet tegen.

d. Korrelgrofte

Een overzicht van de fractie-verdeling van de getoetste rassen op enkele proefvelden in 1958 is in tabel 10 opgenomen.

Tabel 10. Gewichtspercentages van diverse zeeffracties bij een aantal doperwttenrassen
Serie 194 - 1958

Ras	Tm- getal	Reg.no.	+ 12	+ 11	+ 10,5	+ 10	+ 9,5	+ 9	+ 8,5	+ 8	+ 7,5	+ 7	+ 6,5	+ 6	16
Cavalier	129	ZGr 1351	-	-	-	-	1	12	33	24	11	7	4	3	4
	130	NNH 2019	-	-	-	-	1	9	28	30	18	7	2	2	4
	136	WB 2499	-	-	-	-	-	9	27	21	17	12	7	4	4
	140	MB 379	-	-	-	-	1	5	20	24	25	16	7	3	2
Kelvedon Wonder	112	OGe 1336	-	3	11	16	21	14	13	9	6	3	1	1	2
	113	MB 379	-	2	15	18	26	16	12	6	2	1	1	-	1
	117	ZGr 1351	1	8	24	20	17	13	7	3	3	2	2	1	1
Mansh. X 2117 (Double One)	104	WB 2499	-	-	1	3	13	18	16	16	15	11	4	1	2
	105	ZGr 1351	-	1	10	13	20	14	13	11	10	4	2	-	1
	116	MB 379	-	-	3	10	27	23	16	9	6	3	1	-	1
	119	OGe 1336	-	-	4	10	22	20	17	10	6	5	2	1	1
Elf	114	OGe 1336	-	-	-	-	2	11	29	20	13	9	6	5	5
	114	MB 379	-	-	-	1	4	9	15	16	19	17	11	5	3
Finette	126	MB 379	-	-	-	-	1	6	19	22	21	17	9	3	2
	128	ZGr 1351	-	-	-	-	1	12	30	21	18	11	4	1	2
	134	OGe 1336	-	-	-	-	-	3	20	36	22	8	4	3	4
	139	WB 2499	-	-	-	-	1	2	14	35	28	11	4	2	3
Supcovert	159	ZGr 1351	-	-	-	1	9	27	33	19	6	2	2	1	1
	161	MB 379	-	-	-	-	1	7	32	34	19	5	1	-	1
Fertila	126	MB 379	-	-	-	-	-	2	12	32	28	19	4	2	1
	130	WB 2499	-	-	-	-	1	3	22	34	24	11	3	1	1

Uit de cijfers van tabel 10 komt het verschil in zeefsortering bij verschillende rassen duidelijk tot uiting. Kelvedon Wonder en in wat mindere mate Mansholt's X 2117 doen zich kennen als rassen met een hoog percentage grove erwten, terwijl bij Finette daarentegen een groot deel van de erwtenoogst door de fijnere fracties wordt ingenomen.

Uit onderzoekingen van Mej. A. Veenbaas (1, 2, 3) is gebleken

dat de fijnheid voor de doperwt der getoetste rassen als volgt in een cijfer kan worden uitgedrukt:

Tabel 11. Fijnheid van de doperwt bij verschillende rassen

Ras	Fijnheid van de doperwt
Gloire de Quimper	8 -
Aurora	7½
Cavalier	8 +
Kelvedon Wonder	4
Mansholt's X 2117	5½
Elf	7
Finette	8½
Supcovert	8 +
Fertila	8½
Conserva VIII	6½
Espoir de Gembloux	9 -

Bij vergelijking van de zeefsortering van plaats tot plaats is het nodig doperwten met gelijk of overeenkomstig Tm-getal rasgewijs te combineren. We zien dan, afhankelijk van de proefplaats, soms een duidelijke verschuiving binnen de fracties optreden. Het duidelijkst komt dit in de proef ZGr 1351, die op oude dalgrond was aangelegd, naar voren. Immers, de rassen Cavalier, Kelvedon Wonder, Double One, Finette en Supcovert leverden daar veelal een aanzienlijk hoger percentage grove erwten dan op andere, merendeels op zand gelegen proefvelden.

Bij vergelijking van de overige proefplaatsen zijn eveneens verschillen, zij het in mindere mate, aan te wijzen.

3. OPBRENGST VAN DOPERWTENRASSEN BIJ TEELT VOOR ZAADWINNING

Tabel 12. Zaadopbrengst van doperwtenrassen in kg per are
Serie 194 - 1958 en 1959

Ras	ZGr 1351	WB 2499	MB 379	ZZH 897	ZZH 934	Gem.	Relatieve zaadop- brengst Fertila = 100	Vorm zaad
	1958	1958	1958	1958	1959	1958		
Gloire de Quimper	-	-	-	-	34,7	-	-	rond
Aurora	-	-	-	-	36,5	-	-	rond
Cavalier	42,1	10,0	27,6	24,1	34,1	26,0	70	rond
Kelvedon Wonder	28,4	8,5	24,9	23,5	23,8	21,3	58	gekreukt
Mansholt's X 2117	36,9	14,1	33,6	26,0	-	27,7	75	gekreukt
Elf	36,3	12,2	24,9	24,0	23,1	24,4	66	gekreukt
Finette	43,3	19,7	37,8	31,9	29,0	33,2	90	rond
Supcovert	39,8	16,2	38,4	33,4	-	32,0	87	rond
Fertila	50,9	23,0	33,3	40,2	-	36,9	100	rond
Conserva VIII	40,4	11,8	19,8	29,2	-	25,3	69	gekreukt
Espoir de Gembloux	30,4	14,3	30,0	29,1	24,3	26,0	70	rond

De regelmaat van de opbrengstgegevens liet iets te wensen over. Dit gold in het bijzonder de proeven ZGr 1351 en ZZH 897.

Evenals in 1957 was Mansholt's X 2117 (Double One) bij teelt voor zaadwinning produktiever dan Kelvedon Wonder. Finette en Supcovert bereikten 87 tot 90 % van de opbrengst van de landbouwerwt Fertila, die als standaard was gekozen. Behalve Kelvedon Wonder zitten de overige rassen tegen 70 % van de standaardopbrengst aan.

4. KORTE BESCHRIJVING VAN DE RASSEN

De gegevens van de landbouwkundige eigenschappen zijn afkomstig van het door het Proefstation voor de Akker- en Weidebouw verrichte rassenonderzoek en proeven in interprovinciaal verband (serie 194).

Voor de beschrijving van enkele kwaliteitseigenschappen is de bestaande literatuur geraadpleegd. De vatbaarheid van de erwtenrassen voor topvergelingsvirus en Amerikaanse vaatziekte is door de afdeling Resistentie-onderzoek van het Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek (Hoofd dr. J.C. s' Jacob), waarvan de gegevens afkomstig zijn, bestudeerd.

Rassen met ronde zaden

Gloire de Quimper

Zeer vroeg; stro zeer kort en stevig; dichte stand vereist; gevoelig voor Botrytis-rot aan stengel en peul; beëindigt de bloei ook onder koude en natte omstandigheden, in tegenstelling met b.v. Venlose lage en Alaska's, tijdig; vatbaar voor de beide voornaamste erwtenziekten; voor zeer vroeg ras opbrengst vrij goed tot goed; doperwt normaal groen, vrij fijn; kwaliteit goed tot zeer goed.

Komt vooral in aanmerking voor teelt op vochthoudende zandgronden of op veel stro-leverende kleigronden in gebieden waar topvergeling en de Amerikaanse vaatziekte van weinig betekenis zijn.

Aurora

Komt vrijwel met Gloire de Quimper overeen; is in tegenstelling tot dit ras resistent tegen de Amerikaanse vaatziekte, levert echter een iets grovere doperwt, is wat produktiever.

Cavalier

Selectie uit de Venlose lage; is resistent tegen de Amerikaanse vaatziekte; zaadlobben in afgerijpte toestand geel, waardoor bij laat oogsten op onregelmatige percelen een ongelijkmatig produkt kan worden verkregen.

Stro kort, stevig; vatbaar voor topvergeling; doperwt fijn van goede kwaliteit; opbrengst goed, voor een vroeg ras soms zeer goed.

Komt in aanmerking voor teelt op veel stro-leverende gronden in gebieden waar topvergeling van weinig betekenis is.

Finette

Behoort tot een van de in Nederland meest verbouwde doperwtenrassen; stro kort en aan de slappe kant; vatbaar voor topvergeling en Amerikaanse vaatziekte; opbrengst in de regel goed tot zeer goed; doperwt normaal groen, fijn; kwaliteit vrij goed tot goed.

Finette is vrijwel identiek met het ras "Roi des fins vert".

Supcovert

Middenvroeg, stro langer dan bij Finette, echter steviger; in tegenstelling tot dit ras resistent tegen de Amerikaanse vaatziekte en vermoedelijk iets minder produktief; fijnheid en kwaliteit van de doperwt komen veel met die van Finette overeen.

Supcovert kan in gebieden waar de kans op Amerikaanse vaatziekte groot is, Finette vervangen.

Fertila

Landbouwerwt; middenvroeg; stro kort, stevig; vatbaar voor de Amerikaanse vaatziekte; opbrengst goed; doperwt vrij fijn; soms smaak enigszins bitter.

Espoir de Gembloux

Stro kort tot middenlang, vrij stevig en wat elastisch; vatbaar voor de Amerikaanse vaatziekte; opbrengst tamelijk goed tot goed.

Komt voor verbouw in de praktijk - mede met het oog op de goede kwaliteit, fijne sortering en laatrijpheid - in aanmerking.

Rassen met gekreukte zaden

Kelvedon Wonder

Vroeg, doch wat later rijpend ras dan Gloire de Quimper, Aurora of Alaska; tijdens kieming gevoelig voor ongunstige weersomstandigheden; stelt hoge eisen aan het zaaibed; stro kort, matig stevig; gevoelig voor nachtvorst; resistent tegen topvergeling, vatbaar voor de Amerikaanse vaatziekte; opbrengst bij voldoende standdichtheid en onder gunstige omstandigheden zeer goed; doperwt donkergroen en grof, kwaliteit goed tot zeer goed.

Mansholt's X 2117 (= Double One)

Vroeg; stro kort, vrij stevig, vatbaar voor de Amerikaanse vaatziekte, opbrengst zeer goed; doperwt donkergroen, wat minder grof dan bij Kelvedon Wonder; kwaliteit goed tot zeer goed.

Dit ras kan in het bijzonder in het noorden van ons land Kelvedon Wonder, waarmee daar soms teleurstellende resultaten worden bereikt, vervangen.

Elf

Vroeg; stro kort, matig stevig; resistent tegen de beide voornaamste erwtenziekten; opbrengst veelal goed tot zeer goed; consumptiekwaliteit goed; de doperwten hebben echter neiging uit de schil te barsten. Komt voor beproeving in de praktijk in aanmerking.

Conserva VIII

Middenvroeg tot laat; stro kort tot middenlang, zeer stevig; gevoelig voor Botrytis-rot aan peul en stengel; opbrengst goed.

Komt mede met het oog op de kwaliteit niet of minder in aanmerking door bestaande betere rassen.

SAMENVATTING

1. Mansholt's X 2117 (Double One) en Kelvedon Wonder gaven de hoogste gemiddelde peulopbrengst, onmiddellijk gevolgd door Finette en Elf. Espoir de Gembloux viel in dit opzicht enigszins tegen. De overige rassen namen een tussenpositie in.
2. Bij de doperwtenopbrengst komt de verhouding tussen de rassen in grote trekken met die van de peulopbrengst overeen. Finette en vooral Supcovert komen door een hoger rendement wat gunstiger naar voren. In de regel is Finette, gelet op peul en doperwtenopbrengst, wat produktiever dan Supcovert.
3. De groeiplaats kan de fractionele verdeling bij doperwten beïnvloeden. Verschillende rassen gaven in 1958 in de proef ZGr 1351, die op oude dalgrond was aangelegd, een hoger percentage grove erwten dan elders.
4. Evenals in voorgaande jaren kwam duidelijk tot uiting dat bij teelt voor zaaizaadwinning landbouwerwten produktiever zijn dan conservendoperwten. Deze brachten in het proefjaar 1958 10 tot 42 % minder op dan de als standaard gekozen landbouwerwt Fertila.

S 1156
140 ex.
Ri/vdG/TB
18-5-1960

LITERATUUROPGAVE

- RIEPMA, P. en Mej. A. VEENBAAS Resultaten van het doperwtenrassen-
onderzoek oogst 1955, 1956 en 1957.
Technische Berichten van de Peul-
vruchten Studie Combinatie, nr. 74.
- RIEPMA, P. en Mej. A. VEENBAAS Idem over 1958. Technische Berichten
nr. 79.
- RIEPMA, P. en Mej. A. VEENBAAS Verslag doperwtenrassenproef 1959.
P.A.W.-Mededeling nr. 32, december
1959.
- RIEPMA, P. Doperwtenrassenonderzoek (serie 194)
in 1957. Gestencilde Verslagen van
Interprovinciale proeven, nr. 58
(1958).